

A HALOTTAIBÓL FELTÁMASZTOTTÉI LEGYETEK (R 7, 4.)

Embernek lenni nem annyira megadott tény, mint inkább megvalósítandó feladat. Az időbe küldött embernek örök hivatása van az emberségre. Ez a nagykötelezésű hivatás pihenés-telen vándorrá teszi őt a suta nyugalmú dolgok világában: folytonosan keresnie kell önmagát, hogy az lehessen, akivé lennie öröktől fogva rendeltetett.

Az ember nem úgy találja meg és éli életét igazi lényét, hogy önmagát tüzi maga elé célul, hogy önmagáért él, hanem úgy, hogy átadja magát valami másnak. Az önző önkeresésben elvesz az ember: „aki meg akarja menteni életét, elveszti azt.” (Mc 8, 35.)

Másért kell élnie az embernek, hogy önmagáé lehessen: valamiért, ami több nála és amiben túl tud nőni önmagán. Elmúlhatatlan gondolatnak, örök eszmének való elkötelezés növekedti túl az embert az idő temetési menetén. Az igazság, a becsület, a szabadság, a hősiesség, az áldozatosság szolgálatában magasodik az ember eszmei örök önmagához.

De oly messze van az embertől az eszmék világa és oly elérhetetlen! Az eszmében nincs élő melegség és nem tud gyöngéden lehajolni a küzködő emberhez. Elvont, személytelen és megfoghatatlan. Változatlan érvénye van, de nem dobban egybe az emberi szívvel. Örökkévaló, de élettelen. Mélyértelmű, de néma. Főséges, de közönyös. Kötelez, de nem emel. Itél, de nem gyógyít.

Az eszme akkor tudja önátadásra lelkesíteni az embert, amikor légies elvontságából megfogható valósággá éled: amikor élő eszménnyé testesül. Egy sze-

retett lényben felfedezett, emberré személyesült érték-gondolat tud bennünket igazi, önfeledt jószágra ihletni. Elni valakiért: elni egy eszményi emberért, elni egy örök emberségű életért!

De a legeszményibb ember is halandó és kiszámíthatatlan — mindaddig, amíg él. Az élő ember mulandó, változékony és esendő. Éppen az, ami közepünkbe hozza az eszmét, az teszi számunkra kétségessé: vagyis maga az élet. Az élő ember nem tud megingathatatlan eszménnyé magasztosulni. Az időnek kiszolgáltatott életben minden bizonytalanná és kérdésessé lazul.

Az idő forgandóságából a halál emeli ki az embert. A halálban nyeri végső, egyértelmű jelentését az emberi élet. A halál tesz kétségbe nem vonható tanúbizonyosságot az életről. Amikor már nincs az ember, akkor tűnik ki, hogy valóban mi volt. A halál mondja meg, hogy miért élt az ember. A holtak már nem ámitanak, nem alakoskodnak. Ezért van az, hogy a nagy halottakban gyulnak ki és égnek az emberi történelem időtlen tüzei. Valóban, nagy tettek-re mozdító elhatározás fakad a gondolatból: egy felejthetetlen halottnak élni! Elni valakiért, akivel szemben fogatlan kuttyává vénült az idő és soha sem tudja megszagatni eszménnyé magasztosult alakját.

De mégsem lehet, hogy a halál gyújtsa meg az élet értelmének örök fényeit. A halál nem lehet halhatatlan ihletője a halandó életnek. Nem a halálért van az élet. A holt élet változhatatlan, de hideg és érzéketlen. A sirkö-

vek iszonyú közönnel nézik az életben vergődő embert.

Kinek élünk tehát, hogy el ne kallódjunk az időben, hanem megtaláljuk örök önmagunkat? Annak, aki Eszme is, aki Ember is, annak, aki meghalt — mégis él. Annak, akiről ezt olvassuk: „valamennyiért meghalt Krisztus, hogy azok is, akik élnek, már ne önmaguknak éljenek, hanem annak, ki értük meghalt és feltámadt.” (2 C 5, 15.) Létünk végső értelme: Krisztusnak élni.

Krisztus az örök Eszme, a dolgok és történések végső jelentését rejtő isteni Ige. Ő az Értelme a teremtett mindenségnek: „minden ő általa és ő érette teremtett. Ő előbb van minden-nél, és minden őbenne áll fenn.” (C 1, 15—17.)

Krisztus nem elvont fogalom, hanem testté lett Ige, aki megtapintható közelségbe ereszkedett hozzánk. (J 1, 14; 1 J 1—3.) Krisztus az emberré lett teremtő Gondolat, a megvalósult Emberezsmény, a teljes Ember, a tiszta Humánium. Krisztus lényre kifejez minden eszményi emberi lehetőséget. Ő az emberi lét és érték teljes skálája. Krisztus emberségében találja meg mindenki önmaga egyetlen örök emberségét.

Krisztus úgy élte az eszményi emberséget, hogy meghalt azért, amiért élt. Halála elnémithatatlan, örök bizonyágtétel megélt életéről. „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint ha valaki életét adja barátaiért.” (J 15, 13.) Krisztus életét adta övéért, — „meghalt értünk”. (R 5, 9.)

S mégsem a Halottat gyászoljuk Krisztusban, hanem az Élőt ünnepeljük. Mert halálba omlott ez a feláldoztatott élet, de feltámadt halottaiból, s mi „tudjuk, hogy Krisztus, miután feltámadt halottaiból, már nem hal meg, s a halál többé nem ural-

kodik rajta.” (R 6, 9.) Amikor a kereszthalálban felmagasztaltott ez az élet, nem veszett el, hanem diadalt aratott a halál felett. (1 C 15, 54.) Krisztus halálontúli étellel éli a ronthatatlan eszménység éltető hatalmát. Életünk és halálunk végső célja, hogy az övéi legyünk. Mert „az Úrnak élünk, amíg élünk, és az Úrnak halunk meg, mikor meghalunk. Azért akár élünk, akár halunk, az Úréi vagyunk.” (R 14, 8—9.) Krisztusért kell elvesznie az embernek, hogy el ne veszítse önmagát: „aki elveszti életét enérettem, megtalálja azt.” (Mt 10, 39.) Az ő haláláldozatával való azonosulás emel át bennünket igazi önmagunk haláltalan létébe. „Ha tehát meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy Krisztussal együtt élni is fogunk.” (R 1, 8.) Most csak halandó léte nyilvánul ki rajtunk, de már magunkban őrizzük az ő dicsőségének zálogát. „Mindig hordozzuk testünkön Jézus halálát, hogy Jézus élete is nyilvánvaló legyen a mi halandó testünkön.” (2 C 4, 10.)

Mindazok, akik a feltámadt Krisztushoz szegődnek, már eleve átmentik magukat a mulandóságból az öröklétre, mert életük „el van rejtve Krisztussal az Istenben”. (C 3, 3.) Akik önfelédten eltemetkeznek Krisztusban, akik valóban élnek az ő halálába való megkeresztelkedést (R 6, 3.), már nem azok, aminek látszanak. Bennük már egy titokzatos, láthatatlan élet lappang, mely dnyílik a romlandó idő korlátaín. Bennük már ott szendereg megtalált igazi lényük és várja a nagy kinyilvánulást. Nekik szól a nagy ígért: „Amikor Krisztus, a ti életelek, megjelenik, majd ti is megjelentek vele együtt a dicsőségben.” (C 3, 4.)

P a p p I m r e